

การเปรียบเทียบบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

นางสาวรุ่งทิวา ศรีวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาคศึกษาศาสตร์ศึกษานอกโรงเรียน
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ. ศ. ๒๕๓๓

ISBN ~~๙๗๔-๕๗๓-๗๕๔-๖~~

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016241

i 10306250

A COMPARISON OF WOMEN'S ROLES AND MEN'S ROLES
ON QUALITY OF LIFE IMPROVEMENT
A CASE STUDY IN TAMBON NASAI AMPHOE MUANG, CHANGWAT NAKHON PHANOM

Miss Rungtiwa Sriworakan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Non-Formal Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-798-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปรียบเทียบบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนา
 คุณภาพชีวิต : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลนาทราย อำเภอเมือง
 จังหวัดนครพนม

โดย นางสาวรุ่งทิวา ศรีวรรณ

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรพินท์ วิบูลย์พันธุ์
 รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณฺณโรจน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....
 (ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักดิ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
 (ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุฒไพศาล)

.....
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรพินท์ วิบูลย์พันธุ์)

.....
 (รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณฺณโรจน์)

.....
 (อาจารย์ ดร.ทองอยู่ แก้วไทรตะ)

รุ่งทิวา ศรีวรรณ : การเปรียบเทียบบทบาทของสตรี กับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนา
 คุณภาพชีวิต : ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลนาทราย อำเภอมือง จังหวัดนครพนม (A
 COMPARISON OF WOMEN'S ROLES AND MEN'S ROLES ON QUALITY OF LIFE
 IMPROVEMENT : A CASE STUDY IN TAMBON NASAI AMPHOE MUANG, CHANGWAT
 NAKHON PHANOM) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. อรพินท์ วิบูลย์พันธุ์ และ รศ.ดร.วรรณ
 ปุณฺณโชติ, 172 หน้า. ISBN 974-577-798-6

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีและ
 บุรุษตามเกณฑ์ความจำเป็นขั้นพื้นฐาน 8 ประการ (จปฐ. 8) ตามแผนพัฒนาชนบทแห่งชาติในแผนพัฒนา
 เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 6 (2530 - 2534) รวม 8 ด้านดังนี้ บทบาทด้านอาหารการกิน
 บทบาทด้านที่อยู่อาศัย บทบาทด้านการศึกษาและอนามัย บทบาทด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
 บทบาทด้านผลผลิตของครอบครัว บทบาทด้านการวางแผนครอบครัว บทบาทด้านการพัฒนาหมู่บ้าน และ
 บทบาทด้านการส่งเสริมคุณธรรม-จริยธรรม ศึกษาโดยใช้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 191 คู่ รวมเป็น
 ชายหญิงทั้งหมด 382 คน

ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีและบุรุษ มีบทบาทในระดับปาน
 กลาง ($\bar{x} = 2.22, 1.78$) แต่สตรีมีบทบาทมากกว่าบุรุษอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อเปรียบเทียบบทบาททั้ง 8 ด้านพบว่าสตรีมีบทบาทมากกว่าบุรุษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .01 รวม 5 ด้านคือ บทบาทด้านอาหารการกิน บทบาทด้านที่อยู่อาศัย บทบาทด้านการศึกษา
 และอนามัย บทบาทด้านการวางแผนครอบครัว และบทบาทด้านการส่งเสริมคุณธรรม-จริยธรรม สตรี
 มีบทบาทน้อยกว่าบุรุษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวม 3 ด้านคือ บทบาทด้านความปลอดภัยใน
 ชีวิตและทรัพย์สิน บทบาทด้านผลผลิตของครอบครัว และบทบาทด้านการพัฒนาหมู่บ้าน

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน

สาขาวิชา การศึกษาระบบโรงเรียน

ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

RUNGTIWA SRIWORAKAN : A COMPARISON OF WOMEN'S ROLES AND MEN'S ROLES ON QUALITY OF LIFE IMPROVEMENT : A CASE STUDY IN TAMBON NASAI AMPHOE MUANG, CHANGWAT NAKHON PHANOM. THESIS ADVISOR AND THESIS CO-ADVISOR : ASSI. PROF. ORAPIN VIBOOLPANTH AND ASSO. PROF. VANNA PURANAJOTI, Ed.D. 172 PP. ISBN 974-577-798-6

The purpose of this research was to compare women's and men's roles on quality of life improvement on eight aspects of the basic minimum needs according to the National Rural Development Plan in the Period of the 6th National Economic and Social Development Plan (1987 - 1991). The eight roles were Food Role, Habitat Role, Health-Education Role, Security of Life-Property Role, Family-Production Role, Family-Planning Role, Village Development Role and Moral Role. The sample of 191 couples of husbands and wives were interviewed for data used for this study.

The results were found that the roles on quality of life improvement of women's roles and men's roles was an average level (\bar{x} = 2.22, 1.78) but women's roles were more than men's roles. The difference was significant at the .01 level.

The comparison between women's roles and men's roles show that women's roles were more than men's roles in five areas; there are : Food Role, Habitat Role, Health-Education Role, Family-Planning Role and Moral Role. The differences were significant at the .01 level. But women's roles were less than men's roles in three areas; there are : Security of Life-Property Role, Family-Production Role and Village Development Role. The differences were significant at the .01 level

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต *S.*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Orapin Viboolpanth*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม *Vanna Puranajoti*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับคำแนะนำและช่วยเหลือจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยอร์พินท์ วิบูลย์พันธุ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณฺณโชติ รวมทั้งบุคคลฝ่ายต่าง ๆ นับตั้งแต่ผู้บังคับบัญชา เจ้าหน้าที่ห้องสมุดสภาสตรี แห่งกรุงเทพฯ ทั้ง ๕ ท่าน ที่ได้ช่วยเหลือในการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ พจนานุกรมคำอธิบายที่ให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล เพื่อน ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณอัญชลิตรา กุลสุวรรณ และ ม.อ. สันติสุข กฤดากร ที่ได้ให้กำลังใจเสมอมา วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สอนให้ผู้วิจัยได้เข้าใจ ชีวิตมากยิ่งขึ้น เข้าใจในความยากลำบากของการก้าวไปข้างหน้าเพื่อไขว่คว้าสิ่งที่ต้องการ เข้าใจคนและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งสิ่งที่ได้รับทั้งหมดนี้มากยิ่ง ขอขอบ พระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวนามไว้ข้างต้น

ความดีที่ได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอบอกแก่ พ่อ แม่ และน้อง ๆ ทุกคนที่คอยสนับสนุน และให้กำลังใจตลอดมา

รุ่งหิwa ศรีวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	เ
บทที่	
๑ บทนำ.....	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๔
ขอบเขตของการวิจัย.....	๔
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	๔
คำจำกัดความ.....	๕
ประโยชน์ของการวิจัย.....	๖
๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๗
ความหมายของคำว่า "บทบาท".....	๗
การกำหนดบทบาทชายและหญิง.....	๘
การพัฒนาชนบทและการนำ จปฐ.มาใช้.....	๑๐
จังหวัดนครพนม.....	๑๕
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๓๓
๓ วิธีดำเนินการวิจัย.....	๓๕
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	๓๕
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	๔๒
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	๔๒
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๔๗

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๘๘
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	๘๑
๕ สรุปผลการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	๑๒๑
สรุปผลการวิจัย.....	๑๒๑
อภิปรายผล.....	๑๘๐
ข้อเสนอแนะ.....	๑๘๖
บรรณานุกรม.....	๑๘๘
ภาคผนวก.....	๑๘๗
ภาคผนวก ก	๑๘๗
รายชื่อทรงคุณวุฒิ.....	๑๘๘
ภาคผนวก ข	๑๘๘
รายชื่อหน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	๑๘๖
ภาคผนวก ค	๑๘๗
ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์.....	๑๘๘
ภาคผนวก ง	๑๖๕
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	๑๖๖
รายละเอียดวิธีคำนวณ.....	๑๖๗
ภาคผนวก จ	๑๖๘
แผนที่จังหวัดนครพนม.....	๑๗๐
แผนที่ตำบลนาทราย.....	๑๗๑
ประวัติผู้เขียน.....	๑๗๒

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงพื้นที่ทั้งหมดของตำบลนาทราย.....	๒๒
๒	การทำกร เกษตรและการใช้ประโยชน์จากที่ดิน.....	๒๔
๓	ข้อมูลด้านการเลี้ยงสัตว์.....	๒๖
๔	แสดงกลุ่มพัฒนาต่าง ๆ ในตำบลนาทราย.....	๒๗
๕	แสดงงานบุญประเพณีในแต่ละเดือน.....	๓๐
๖	การคมนาคมจากจังหวัดถึงหมู่บ้าน.....	๓๑
๗	ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของคู่อมแบบสัมภาระณ.....	๕๑
๘	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอาหาร การกิน.....	๕๔
๙	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัย.....	๕๖
๑๐	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษาและอนามัย.....	๕๘
๑๑	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน.....	๖๑
๑๒	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านผลผลิตของครอบครัว.....	๖๓
๑๓	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการวางแผนครอบครัว.....	๖๖
๑๔	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาหมู่บ้าน.....	๖๘
๑๕	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม.....	๗๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๑๖	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอาหารการกิน ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันไม่เกิน ๕ ปี.....	๓๓
๑๗	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัย ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันไม่เกิน ๕ ปี.....	๓๖
๑๘	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษาและอนามัย ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันไม่เกิน ๕ ปี.....	๓๘
๑๙	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันไม่เกิน ๕ ปี.....	๔๒
๒๐	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านผลผลิตของครอบครัว ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันไม่เกิน ๕ ปี.....	๔๔
๒๑	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการวางแผนครอบครัว ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันไม่เกิน ๕ ปี.....	๔๗
๒๒	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาหมู่บ้าน ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันไม่เกิน ๕ ปี.....	๔๘
๒๓	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันไม่เกิน ๕ ปี.....	๕๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๔	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านอาหารการกิน ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันเกิน ๕ ปี.....	๔๕
๒๕	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัย ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันเกิน ๕ ปี.....	๕๕
๒๖	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษาและอนามัย ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันเกิน ๕ ปี.....	๑๐๑
๒๗	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในกลุ่มสตรีและบุรุษมีอายุห่างกันเกิน ๕ ปี.....	๑๐๔
๒๘	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านผลผลิตของครอบครัว ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันเกิน ๕ ปี.....	๑๐๖
๒๙	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการวางแผนครอบครัว ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันเกิน ๕ ปี.....	๑๐๘
๓๐	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการพัฒนาหมู่บ้าน ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันเกิน ๕ ปี.....	๑๑๑
๓๑	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันเกิน ๕ ปี.....	๑๑๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๓๒	การ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยรวม.....	๑๑๓
๓๓	การ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันไม่เกิน ๕ ปี	๑๑๔
๓๔	การ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างบทบาทของสตรีกับบทบาทของบุรุษที่มีต่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ในกลุ่มที่สตรีและบุรุษมีอายุห่างกันเกิน ๕ ปี..	๑๑๕

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่สังเขปจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	๑๓๖
๒	แผนที่สังเขปตำบลนาทราย.....	๑๓๗